



(rajonas/miestas, mokykla)

___ klasės (grupės) mokinio(-ės)

(vardas, pavardė)

ISTORIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis

Pagrindinė sesija

2005 m. birželio 8 d.

Trukmė –1,5 val. (90 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašikliu, pieštuku, trintuku.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais informacijos šaltiniais.
- Rašykite aiškiai ir įskaitomai mėlynai rašančiu parkeriu ar tušinuku. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakymus ir jų paaiškinimus formuluokite glaustai ir aiškiai. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
- Užduoties pabaigoje palikta vietos juodraščiui. Vertinant darbą, į juodraščių nebus žiūrima.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

1–15 klausimai	16–24 klausimai	25–33 klausimai	34–44 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas

(parašas, v., pavardė)

I vertintojas

(parašas, v., pavardė)

II vertintojas

(parašas, v., pavardė)

Teisingas atsakymas į kiekvieną iš 1–15 klausimų vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą. Pažymėkite teisingą atsakymą apveddami prieš jį esančią raidę.

1. Viena iš Antrojo pasaulinio karo priežasčių buvo:

- A Austrijos-Vengrijos siekis įsigalėti Balkanuose;
- B JAV kišimasis į Europos valstybių vidaus politiką;
- C JTO nesugebėjimas spręsti tarptautinius ginčus;
- D Vokietijos siekis susigrąžinti prarastas žemes.

2. Nacionalsocialistų partija Vokietijoje:

- A agitavo už absoliutinės monarchijos įsigalėjimą;
- B pasisakė už proletariato diktatūros įvedimą;
- C propagavo tautų ir rasių lygybę;
- D reikalavo Versalio sutarties panaikinimo.

3. Pirmoji valstybės konstitucija žmonijos istorijoje buvo priimta:

- A Didžiojoje Britanijoje;
- B JAV;
- C Prancūzijoje;
- D Vokietijoje.

4. Kuri valdymo sistema įtvirtina visišką žmonių politinio, ūkinio, kultūrinio ir privataus gyvenimo kontrolę?

- A Autoritarizmas.
- B Demokratija.
- C Konstitucinė monarchija.
- D Totalitarizmas.

5. Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją valstybės biudžetą tvirtina:

- A Konstitucinis Teismas;
- B Respublikos Prezidentas;
- C Seimas;
- D Vyriausybė.

6. Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją Prezidentą gali pavaduoti:

- A Konstitucinio Teismo Pirmininkas;
- B Krašto apsaugos ministras;
- C Ministras Pirmininkas;
- D Seimo Pirmininkas.

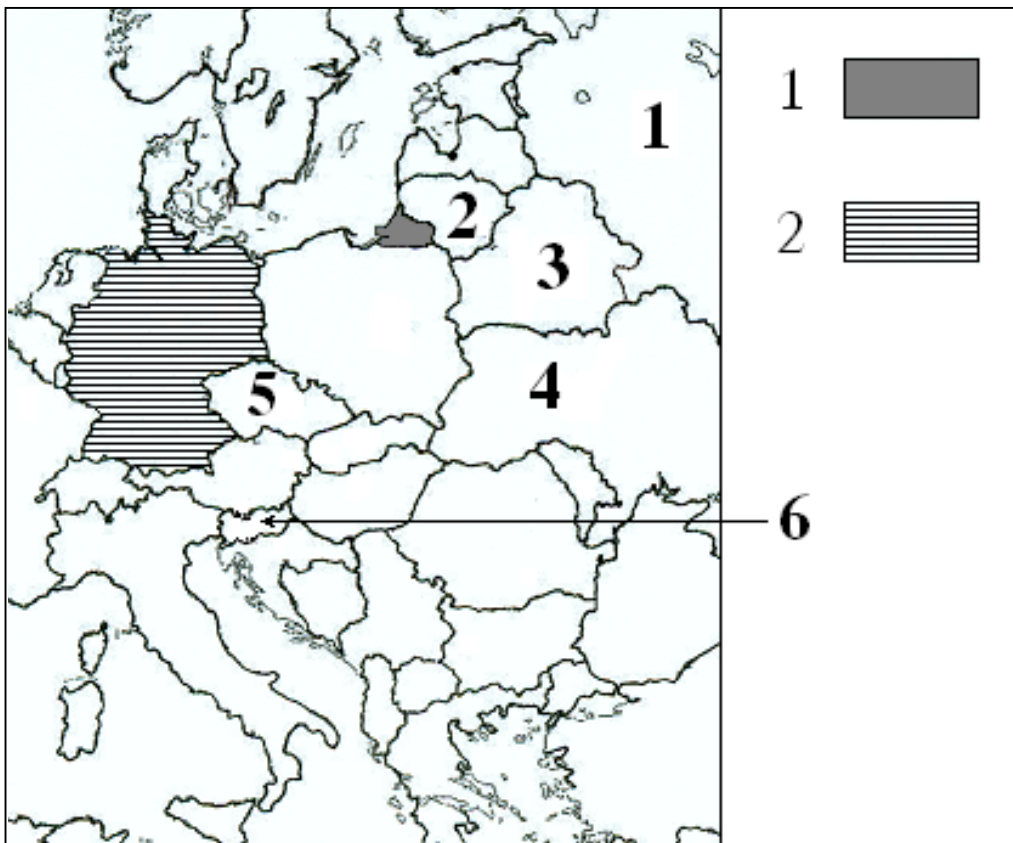
7. Demokratinėse valstybėse parlamentai vykdo šias funkcijas:

- A suteikia karinius laipsnius;
- B svarsto ir priima įstatymus;
- C vadovauja kariuomenei;
- D vykdo įstatymus.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
8. Kuris iš šių bruožų būdingas Lietuvai po Antrojo pasaulinio karo? A Įteisinta privatinė nuosavybė. B Neribojama sąžinės laisvė. C Uždrausta katalikų bažnyčios veikla. D Varžoma kultūrinė veikla.	—	—	—
9. Lietuvoje Steigiamojo seimo (1920–1922 m.) darbo laikotarpiu: A įvestas autoritarinis valdymas; B pradėta vykdyti kolektyvizacija; C priimta Lietuvos Konstitucija; D socialdemokratai suformavo vyriausybę.	—	—	—
10. Žemės nacionalizacija Lietuvoje buvo vykdoma: A atkūrus nepriklausomybę 1990 metais; B išgalėjus nacių režimui; C išgalėjus sovietiniam režimui; D įsitvirtinus autoritarinei Smetonos valdžiai.	—	—	—
11. 1920–1940 m. Lietuvos valstybėje: A atidarytas Vilniaus universitetas; B įvestas privalomas vidurinis mokymas; C įvykdyta žemės reforma; D klestėjo naftos ir chemijos pramonė.	—	—	—
12. XX a. pabaigos–XXI a. pradžios Lietuvos valstybėje: A išgalėjo totalitarizmas; B vykdyta kolektyvizacija; C vykdyta nacionalizacija; D vykdyta privatizacija.	—	—	—
13. 1921–1937 m. Lietuva nepalaikė diplomatinių santykių su: A Latvija; B Lenkija; C Sovietų Sąjunga; D Vokietija.	—	—	—
14. Didysis Vilniaus Seimas reikalavo: A Abiejų Tautų Respublikos atkūrimo; B caro atsistatydinimo; C Lietuvos autonomijos; D Lietuvos nepriklausomybės.	—	—	—
15. Krikščionių demokratų valdomai Lietuvai (1920–1926) būdinga: A demokratinės sistemos kūrimas; B kovos su bolševikais ir bermontininkais; C kultūrinė izoliacija nuo Vakarų; D suartėjimas su Lenkija.	—	—	—
1–15 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

Į 16–24 klausimus atsakykite remdamiesi žemėlapiu.



16. Kelintame XX a. dešimtmetyje galutinai susiformavo žemėlapyje pavaizduotų valstybių sienos?

.....

(1 taškas)

17. Įvardykite valstybę, žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 1. Nurodykite politinį procesą, kuris, prasidėjęs šioje valstybėje, lėmė kai kurių žemėlapyje pavaizduotų valstybių susikūrimą (atkūrimą).

Valstybė

Procesas

(1 taškas)

18. Įvardykite valstybę, žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 2. Nurodykite tikslią datą, kada ši valstybė atkūrė nepriklausomybę.

Valstybė

Metai mėnuo diena

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

19. Nurodykite valstybių, žemėlapyje pažymėtų skaičiais 3, 4, pavadinimus.

3

4

(1 taškas)

20. Įvardykite teritoriją, žemėlapyje pažymėtą pirmuoju sutartiniu ženklų. Nurodykite valstybę, kuriai ši teritorija priklauso.

Teritorija

Valstybė

(1 taškas)

21. Nurodykite visas valstybes, su kuriomis ribojasi žemėlapyje skaičiumi 2 pažymėta valstybė.

.....

(1 taškas)

22. Įvardykite valstybę, žemėlapyje pažymėtą antruoju sutartiniu ženklų. Paaškininkite po kurio įvykio susiformavo šios valstybės sienos.

Valstybė

Paaškinimas

.....

(1 taškas)

23. Įvardykite valstybę, žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 5. Nurodykite pavadinimą valstybės, kuriai suskilus¹ susikūrė ši valstybė.

.....

.....

(2 taškai)

24. Įvardykite valstybę, žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 6. Nurodykite pavadinimą valstybės, kuriai suirus² susikūrė ši valstybė.

.....

.....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

16–24 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
----------------------------------	--	--	--

¹ suskilus — после раскола – po rozspadzie

² suirus – после распада – po upadku

Į 25–33 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B, C ir D.

ŠALTINIS A



ŠALTINIS B



ŠALTINIS C (Iš Plutarcho veikalo „Rinktinės biografijos“)

Daugelio kitų autorių tvirtinimu, Periklis pirmutinis pradėjo liaudžiai burtais dalinti užkariautas žemes, duoti jai pinigų teatrui ir atlyginti už valstybines pareigas [...]. Jis pateikė tautai didelių sumanymų, pasiūlė įvairiausių statybų, reikalaujančių visokių amatų ir ilgo laiko [...]. Taip kilo pastatai, stulbinantys savo didybe, neprilygstami forma ir grožiu, ir visi meistrai vienas kitą stengėsi pralenkti darbo dailumu. [...] Būtent „Šimtapėdį“ Partenoną pastatė Kalikratas ir Iktinas.

ŠALTINIS D (Iš Svetonijaus veikalo „Dieviškasis Augustas“)

Konsulatą pasiglemžė eidamas dvidešimtuosius metus tarsi priešas [...] Senatui dvejojant, pasiuntinybės galva [...], rodydamas į kardo rankeną, ne nemirktelėjęs išrėžė senatoriams: „Štai kas padarys [Oktavianą] konsulu, jeigu nepadarysite jūs!“ [...] Jis pastatė daugybę viešųjų pastatų. Svarbiausi iš jų: forumas su Marso Keršytojo šventykla, Apolono šventykla Palatine, Jupiterio Griausmininko šventykla Kapitolijoje.

25. Kurį istorinį laikotarpį atspindi pateikti šaltiniai?

.....
(1 taškas)

26. Kurioje valstybėje buvo pastatytas šaltinyje A matomas statinys? Nurodykite tikslų jo pavadinimą.

Valstybė

Statinio pavadinimas
(2 taškai)

27. Kokia buvo statinio, atvaizduoto šaltinyje A, paskirtis?

.....
(1 taškas)

28. Kurioje valstybėje buvo pastatyta šaltinyje B matoma miesto dalis? Nurodykite tikslų šios miesto dalies pavadinimą ir jos paskirtį.

Valstybė

Miesto dalies pavadinimas

Paskirtis
(3 taškai)

29. Nurodykite, koks valdymo būdas įsitvirtino valstybėje, kuriai vadovavo Periklis. Remdamiesi šaltiniu C, atsakymą paaiškinkite.

.....
.....
.....
(1 taškas)

30. Šaltinyje C minimas Partenono pastatymas. Nurodykite, kokia buvo šio pastato paskirtis.

.....
(1 taškas)

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III

31. Kurios valstybės įvykiai aprašomi šaltinyje D? Atsakymą paaiškinkite.

.....

 (1 taškas)

32. Paaiškinkite šaltinyje D vartojamą sąvoką *senatas*.

Senatas
 (1 taškas)

33. Įvardykite valstybės, kurią nurodėte, atsakydami į 31 klausimą, religiją. Remdamiesi šaltiniu D, atsakymą paaiškinkite.

.....

 (1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

25–33 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
----------------------------------	--	--	--

Į 34–44 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

ŠALTINIS A (Iš Rusijos caro manifesto)

Iš Dievo malonės mes, Aleksandras Antrasis [...] Skelbiame [...]: baudžiauninkai gaus nustatytu laiku visas laisvų kaimo gyventojų teises. Dvarininkai, išsaugodami visų jiems priklausančių žemių nuosavybės teisę, suteikia valstiečiams – už nustatytas prievolės – nuolatiniam naudojimuisi sodybą ir, be to, [...] nustatytą nuostatuose laukų ir kitų naudmenų dydį. Kartu jiems suteikiama teisė išsipirkti sodybą; [...] įsigiję nuosavybėn tam tikrą žemės kiekį, valstiečiai bus laisvi nuo prievolių dvarininkams už išpirktą žemę ir galutinai pereis į laisvų valstiečių – savininkų luomą.

ŠALTINIS B (Iš XVI a. LDK valdovo įstatymo)

Vaitai kaimuose turi turėti po vieną laisvą valaką [...] Činšo nuo valako geros žemės – 21 grašis [...]. Darbas prievoliniams žmonėms nuo kiekvieno valako po 2 dienas savaitėje ir 4 talkos vasarą. Ir kuris žmogus neatvyks į darbą, tai už pirmą dieną neklaužada turės sumokėti grašį, už antrą dieną – aviną, o jei trečią kartą bus apsileidęs arba dėl girtuokliavimo neateis, tai nubausti ant suolo botagu, o privalomas dienas atidirbti. O kuris žmogus [...] išbėgtų iš valako, tai tą žemę su visais trobesiais, kurie liks, atiduoti kitam, o pabėgusio pats urėdas ir per vaitą turi ieškoti; o suradus, jei jo nepanorėtų atiduoti, reikalauti per teismą.

ŠALTINIS C

Valstiečių pirktos žemės plotas (tūkst. dešimtinių)

Gubernija	1863–1870 m.	1871–1873 m.
Vilniaus	6592	9242
Kauno	6492	12407

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
<p>34. Kokia pagrindinė tema atsispindi pateiktuose šaltiniuose?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>35. Kelintais metais buvo priimtas dokumentas, kurio ištrauka pateikta šaltinyje A?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>36. Kaip vadinama ūkio reforma, kurią įteisino LDK valdovo įstatymas (šaltinis B)?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>37. Kaip vadinama valstiečių teisinė padėtis³, kurią įstatymas (šaltinis B) įtvirtino, o manifestas (šaltinis A) panaikino?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>38. Įvardykite LDK valdovą, kurio įstatymo ištrauka pateikta šaltinyje B?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>39. Paaiškinkite šaltinyje B vartojamos <i>činšo</i> sąvokos reikšmę.</p> <p>Činšas</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>40. Nurodykite šaltinio B teiginį, kuris liudija lažo buvimą?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>41. Paaiškinkite, kaip pasikeitė valstiečių teisinė priklausomybė⁴ priėmus manifestą (šaltinis A).</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>42. Remdamiesi šaltiniu A, paaiškinkite, kuo skiriasi dvarininkų ir valstiečių teisės į žemę?</p> <p>Dvarininkų teisės</p> <p>.....</p> <p>Valstiečių teisės</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(2 taškai)</p>	—	—	—

³ teisinė padėtis – правовое положение – sytuacja prawna

⁴ teisinė priklausomybė – правовая зависимость – zależność prawna

43. Kurio istorinio dokumento – manifesto ar įstatymo – padariniai atsispindi šaltinyje C pateiktoje statistikoje? Atsakymą paaiškinkite.

Dokumentas

Paiškinimas

.....

(1 taškas)

44. Kokia priežastis nulėmė šaltinyje C matomą statistinių duomenų kitimo tendenciją?

.....

.....

.....

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____

34–44 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
----------------------------------	--	--	--

JUODRAŠTIS

